KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ÂDİL MÜSTECABİ

GERÇEK

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLÎ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 8 ★ Fiyatı 10 Kuruş ★ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ★ 12 - Nisan - 1950 Çarşamba

Türk - Sovyet dostluğundan müstağnimiyiz?

Biz, Türk - Sovyet milletleri arasındaki dostluğun yeniden kurulmasının ve ebediyyen devam etmesinin millî menfaatlerimiz için lüzumlu ve zarurî olduğu kanaatindeyiz.

Yazan: Esat Âdil MÜSTECABİ

Türkiye Cumhuriyetinin, hiç bir zaman, bir mâcera devleti olarak mütalâa edilmesine razı olamayız, Yirmi milyon nüfuslu bir devletin en az, yirmi yıl ilerisini göz önünde bulunduran bir diplomasiye sahip olması zarurîdir,

Sovyetler Birliği ile dostluğumuzun sona ererek, Birleşik Amerika Cumhuriyeti ile dostluğumuzun başladığı gündenberi, milletin şuurlu ve ileri görüşlü kadrolarının devamlı bir endişe içinde bulunduklarından; durmadan artan Sovyet - Amerikan silâhlı rekabetinin memleketimiz için karanlık ve ateşli bir istikbal hazırlayıp, hazırlamadığını tespite çalıştıklarından eminiz.

Amerikanın kapitalist ve emperyalist hegemonyası ile Sovyetler Birliğinin temsil ettiği ideolojik kampanya arasında cihan şümul mücadele devam ettiği müddetçe, Türkiye için sonu gelmeyen bir sürü meseleler arasında "Büyük komşumuz Savyetler Birliğinin Türkiye ile olan eski dostluk münasebetlerinin yeni baştan ihyasına çalışmak" meselesi her halde en başta gelmektedir.

Dışişleri Bakanı Necmeddin Sadak'ın Paris temaslarından edindiği intibalar, gündelik siyasî gazetelerde yayınlandı. Dışişleri Bakanına göre: Atlantik savunma paktı, Balkanları, Yakın Asyayı ve bu arada bilhassa Türkiyeyi kendi kaderine terk etmiş bulunuyor.

Türkiye, Amerikanın büyük menfaatlerine göre ayarlanmış olan savunma stratejisinde, ancak bir oyalama savunma karakolu olmaktan daha ileri bir değer ifade etmemektedir. Madem ki Türkiye, bir üçüncü cihan harbinin ilk kurbanları arasındadır. Madem ki, Türk milleti emperyalizmin büyük ve cihan şümul menfaatleri karşısında hiçe sayılmaktadır.. Madem ki, bugünkü devlet zimamdarları, Amerikan dostluğunun kurtarıcı olmaktan ziyade oyalayıcı olduğuna artık inanmış bulunuyorlar

Bütün bu gerçekler karşısında millî kurtuluş savaşımızın ilk vefakârlık paktını temsil eden ve bütün Atatürk devrinin daima ön plânda bulundurduğu Türk Sovyet dostluğu,nu yeni baştan ihya etmek için, ne diye bütün gayretlerimizi sarfetmiyoruz. Ne diye, bu iki kahraman komşu millet arasında iyi dostluk, iyi komşuluk, iktisadî ve siyasî işbirliği tesisine çalışmıyoruz. Karşılıklı saygı, karşılıklı bağımsızlık, karşılıklı iktisadî ve sıyasî tesanüt esaslarına dayanan bir Türk - Sovyet dostluğundan, kendimizi hangi haklı sebeplere dayanarak müstağni görmekteyiz? Ayni sualleri Sovyetler Birliği halklarına da tekrarlıyoruz.

Sosyalist Sovyetler Birliği hükûmeti de, Türk - Sovyet dostluğundan müstağni midir ki Türkiyenin millî menfaatlerinin, Amerikan emperyalizminin ve onun peyklerinin hegemonyası tarafından kuşatılmasına imkân verici sebepler, vesileler hazırlıyor!

Beş yıldır devam eden: gerek Türkiyenin, gerek Sovyetler Birliğinin müşterek menfaatlerine, millî ideallerine ve komşuluk münasebetlerine asla uygun olmayan bugünkü siyasî geçimsizlikten kimlerin faydalanmakta olduğunu her iki taraf da iyice düşünmeli. Türk, Sovyet milletlerinin eşit şartlara bağlı bir dostluğa her bakımdan muhtaç oldukları artık samimiyetle açıklanmalıdır.

Türk - Sovyet milletleri arasındaki dostluğun devamına şiddetle taraftar olan Mareşal Fevzi Çakmak'ın ölüm haftasında, her iki milletin iyi niyetli rehberlerini ve münevverlerini bu mevzu üzerinde düşünmeye ve düşüncelerini umumî efkâr önünde açıklamaya dâvet ediyoruz.

Biz, Türk _ Sovyet milletleri arasındaki dostluğun yeniden kurulmasının ve ebediyyen devam etmesinin millî menfaatlerimiz için lüzumlu ve zarurî olduğu kanaatindeyiz.

KÖMÜNİST DEVLET!

Yeni İstanbul gazetesinin 3 Nisan tarihli sayısında M. Nermin'in "Komünist Rus Devleti ve asıl Komünistlik" başlıklı bir yazı çıktı. Nazarî hatalarla dolu olan bu fikirlerin en büyük yanlışlığını "Komünist Devlet" tabiri teşkil ediyor. Komünizm; nazarî olarak öyle bir cemiyet merhalesidir ki, artık bu cemiyette insanları sevk ve idare için bir zabıta ve mevzuat devleti lüzumsuz bir hale gelecektir ve devlet mefhumu ortadan kalkacaktır. "Komünist Devlet" tâbiri tamamile yanlıştır. Doğru olan "Komünist Cemiyet" dir. Sosyalist devlet mefhumu ile komünist cemiyet mefhumunu birbrinden ayırt edemeyen muharririn elbette diğer fikirlerine de itibar caiz olamaz.

MAREŞALİN Ölümü

Mareşal Fevzi Çakmak öldü Bu ölüm, muztarip Türk milleti için yeni bir ıztırap yarattı. 1946 da, "Gerçek" in en yakın dostlarından olan Mareşal, siyasî mücadelesine de yine o tarihlerde başlamıştı. Demokrat Partinin, millî perestişini uzun zaman istismar ettiği bu büyük Türk askerinin birinci gayesi "Türk - Sovyet" dostluğunu ihya etmek, Türkiyeyi üçüncü bir cihan harbinde Amerikan ve emsali devletler emperyalizminin ihtiraslarına kurban etmemek idi.

Mareşalin ikinci gayesi; Türk milletinin gerçek demokrasiye kavuşması, içtimaî adalet idealinin yayınlanması ve kökleşmesi idi.

Mareşal Fevzi Çakmak; Atatürk'ün en yakın silâh arkadaşı ve millî kurtuluş savaşının en büyük strateji üstadı idi.

Ne garip bir tarih hâdisesidir ki, üçüncü silâh arkadaşları İsmet İnönü; hem Atatürk'ün, hem Mareşal Fevzi Çakmak'ın ölüm düşeklerinde iken yanlarında bulunamamak bedbahtlığına uğramıştır.

"Gerçek" Mareşalin ölümünden dolayı, bütün Türk halkına ve fahrî başkanlığını yaptığı Millet Partisine ve onu seven bütün Türk sosyalistlerine baş sağlığı diler.

BÜYÜK MİLLÎ ŞAİRİMİZ NAZİM HİKMET

Sağlık durumu tehlikeler içinde bulunan en büyük millî şairimiz Nâzım Hikmet, henüz hürriyet ve haklarına kavuşmuş değildir.

İnsanlık âleminin her köşesinde Nâzım'ın hukukî mukadderatı bir hâdise olarak ele alınmış bulunuyor. Adaletin tecellisı geciktikçe, milletimizin, dünya milletleri muvacehesindeki prestişini karartan gölgeler de kesifleşmektedir. En büyük millî şairimiz için âtıfet değil, adalet istiyoruz!

İBRET TAŞI

"BİZİM KÖY" ÜN AKİBETİ

Önce tekzip edildi, sonra gerçekleşti ve "Bizim Köy" ün müellifi tevkif edildi.

Köylerimizin ve köylülerimizin sefalet ve ıztıraplarını bu derece açıklamakla, Mahmut Akal millî menfaatlere aykırı hareket etmiş bir vatandaş, hem de fena, hain bir vatandaştır!

Öyle anlaşılıyor ki, köylerimizin bu günkü iniltisini ve perişanlığını olduğu gibi devam ettirmek ve köylülerimizin hâii pür melâlinden bahsetmek millî menfaatlere uygundur!

9 Nisan

Din ile Devletin ayrılış yıl dönümü

9 Nisan 1928, Türk lâyıklığının kabul ve ilân edildiği büyük bir gündür. Bu tarihten önce Türk devleti lâyık değildi. Fertler gibi, devletin de bir dini vardı.

Eski anayasanın 2 nci maddesine göre: "Devletin dini Dini İslâmdı'r." ve 26 ncı maddesine göre de: "Türkiye Büyük Millet Meclisi ahkâmı şer'iyyenin tenfizi... gibi vezaifi bizzat kendi ifa eder.".

Atatürk bu cümleleri **zevâit** olarak vasıflandırmış ve büyük nutkunda "Millet bu zevâidi ilk münasip zamanda kaldırmalıdır." demişti. 1222 numaralı kanunla 9 Nisan 1928 tarihinde anayasanın 2 nci ve 26 ncı maddeleri değiştirilmek suretile bu "Zevâit" kaldırılmış, din ile devlet birbirinden ayrılmış ve Türk lâyıklığının temeli atılmıştır.

İnkılâpçı halk yığınları ve aydın gençlerimiz, 9 Nisan gününü her yıl öyle kutlamalıdırlar ki, partiler ve hükûmetler ikide bir lâyıklığı münakaşa mevzuu etmeğe kalkmasınlar ve meczupları bile Mecliste Arapça ezan okumaya cesaret edemesinler

"Gerçek"; millî tarihimizin bu en mühim yıldönümünü bütün Türk sosyalistlerine ve bütün inkılâpçı yurttaşlara kutlar.

Sosyalizmin Ana Hatları

6 - Enternasyonalcilik ve Sosyalizm

Milletin inkârına dayanan enternasyonalcilik anlayışının sosyalizm ile hiçbir ilgisi olamaz.

Sosyalizmin dayandığı temel fikirlerden biri de milletlerarası birlik ve kardeşliktir..

Sosyalizm, bu bakımdan:

1. Emperyalizme düşmandır.. Çünkü emperyalizm kendi milletini sömüren kapitalist zümrenin kendi anavatan hudutlarını aşarak başka ülkeler üzerine çullanma ve o ülkelerin halklarını merhametsizce sömürme hareketidir.

Emperyalizm; yer yüzünde sömüren ve sömürülen milletlerin karşılıklı düşmanlığına yol açtığı gibi, yayılma harplerine de sebep olur.

Emperyalizmin yarattığı milletlerarası düşmanlık ve boğuşma, sosyalizmin güttüğü: Milletlerarası birlik ve kardeşlik idealine tamamile aykırıdır.

2. Militarizme düşmandır. Çünkü militarizm, başka milletlere saldırmak ve onları boyunduruk altına almak hırsına dayanır. Saldırganlık hırsı; bir milletin istihsal ve dolayısile millî refah uğruna harcayacağı gayret, emek ve servetleri aşırı silâhlanmaya, harp sanayii kurmaya harcar. Bunun en tipik örneği eski Almanyadır. Alman militaristliği bütün Alman tarihini kanlara bulamış başka milletlere çektirdiği ıztırapların belki yüz mislini kendi milletine çektirmiştir.

Militarizm; milletlerarası iyi münasebetleri bozan, onları birbirlerile boğuşmaya sevk eden bir sistem olduğu için, sosyalizmin güttüğü birlik ve kardeşlik idealine aykırıdır.

3. Irkçılık; başka milletleri hor görmek, saldırganlık esaslarına dayanan faşizme ve nazizme düşmandır. Her milletin kendi vatanını sevmeye, kendi millî tarihile övünmeye, kendi millî kültürünü üstün kılmaya ebette hakkı vardır. Bu hak, hiç bir milletin inhisarında değildir. Her millet için meşru olan bir hakkı yalnız kendine mal edip diğer milletleri aşağı görme duygusu; elbette diğerlerinde de ayni duygunun yerleşmesine yol açar. Ve böylece yer yüzü, birbirini aşağı gören milletler dünyası haline gelir.

Bu dar görüşlü milliyetçilik hareketinin sonu milletlerarası kin, nefret, düşmanlık duygularının gelişmesine ve eninde sonunda boğuşmalara, saldırganlıklara yol açar.

Halbuki sosyalizm:

A. Milletlerin; ülke, dil, tarih. ekonomi ve kültür bakımından

Devamı 4 de

Doğuda sınıfların durumu

Aydınlarımız her devirde "İsanın vuslâtını bekleyen râhibe" gibi herşeyi başkalarından beklediler.

Yazan: Ali RÜŞENOĞLU

Dostum;

Evvelce sana Selim III denberi girişilen halkınma hareketlerinin bu memlekette hiç bir "Sosyal yapı değişmesi" getirmemiş, acaip Türk burjuvazisinin kendi içindeki politik davranışlarından ibaret olduğunu yazmıştım. Köylüyü istismar eden sınıfın doğrudan doğruya mali bir üstünlüğe dayandığını sanarak bunun askerî veya kaynakları yönünden aşirî bir organizasyondan kuvvet aldığını görememek bizim araştırıcıların ortak yanlışıdır. Batıdaki anlamile biz "Parasının kuvveti'e devlete etki yapan bir sınıfı" hiç bir devirde tanımadık. Tanımamıza imkân yoktu: Topraklar devletin malı idi. Devlet gerçi hâkim sınıfın devletiydi amma bu sınıf (Ona sınıf demek doğru ise) fatih göçebeleri sürükleyen bir sülâleyle onun fetihlerine yardım eden göçebe beylerden kurulmuş bir klikti. O hiç bir zaman askerî mahiyetini kaybetmedi. Fethedilen medenî ülkeleri ancak askerî baskıyla elde tutabilirdi. Bu maksatladır ki Selçuk ve Osmanlı devletleri "Askerî timar" sistemini tatbik ederek toprakları askerî organizasyon içinde idare ettiler. Fert mülkiyetine dayanan derebeylik usulünün doğmasını önleyen timar sistemi doğudaki geriliğin ana sebebidir.

Avrupadaki burjuva devrimleri gerçekten sınıfî, başka deyimle bir sınıfın yerine bir başkasının geçmesi anlamında "Yapı değişmelerini gerektiren" hareketlerdir ve daima aşağıdan yukarı (Devlet dışındakilerin devleti ele alması) karakterini taşır. Bize gelince Monarşi denemesine girişenler timar sistemini yürütmüş olan ayni adamlardır. Meşrutiyet denemesini yapanlar da öyle.. Bu gün demokrasi yapanlar, dünkü diktatörlerdir. Bu adamlar daima asker ve bürokrat bir zümre teşkil ederler ve batının bünyevî değişmesini hemen şişiriliveren bir takım kanunlarla bu memlekete de tatbik edebileceklerini sanırlar. (En yeni bir misal olarak şu anayasa meselesini hatırla) Kısaca denilebilir ki, asıl mesele aşirî kaynaktan gelen ve hak-ı fetih olarak memleketi eline alan asker zümresinin her devirde bir kılığa girerek hâkimiyetini sürdürmesi meselesidir. Onun lâiklik - dincilik, halkçılık - faşizm, inkılâpçılık - irtica, cumhuriyetçilik - diktatörlük., gibi prensipleri insanı hayretler içinde bırakan bir yüzsüzlükle bir arada savunması hep ayni zümrevî egoizmden, ne bahasına olursa olsun iktidarı elden çıkarmamak gayretinden gelir. O, tüccarı da, fabrikatörü de kullanmış, onları canı istediği zaman bir hamlede yok edivermiştir. Demek batıda, sınıfların, iktidarı birbirlerine bırakmaları olaylarının ifadesi olan monarşi burjuvazi ve sosyalizm hareketleri bizde şu mahut aşiri, asker, bürokrat sınıf tarafından hemen şeklî kanunlar yapılarak benimsenmiş, bu hale kanan safdiller her devirde bir bünye değişmesi olduğunu ilân edivermişlerdir. Halbuki feodal, monarşist, meşrutiyetçi ve cumhuriyetçi, hatta devletçiliği ileri sürerek sosyalist olduklarını iddia eden adamlar hep ayni adamlardır. Bunların zaman zaman isim ve kılık değiştirmelerini o sınıfın tarihçileri "Türkiyenin batılaşma hareketleri" diye yazarlar. Halbuki asıl Türkiyeye (Koca köylü kütlesine) bakarsan onun hayatında iki bin yıldanberi hiç bir değişme olmadığını görürsün.

Hâkim sınıf yüz elli yıldanberi sivilleşme tesirleri altındadır. Şimdi devletçiliğin yarattığı, ticaret, müteahhitlik ve büyük memuriyetlerden gelme - derme çatma da olsa - bir burjuvazi bu hâkim kliğin dışına çıkarak Amerikan sermayedarlığının desteğile klik'e kafa tutuyir. Bundan liberal inkılâp mı doğacak? Çok geç maalesef. Sosyalizın devriminin kapıya dayandığı bir devirde yaşıyoruz. Bununla beraber biz alelacele toparlanmağa çalışan bu liberal temayül sırasında işçi sınıfını - yine alelacele - toparlayabilirsek bu işten yüzümüzün akile çıkabiliriz.

Görüyorsunuz ki dostum, batının sınıflar arası mücadelelerle evrimlenmesine ve yapı değişmeleri geçirmesine karşılık bizde bütün değişmeler ayni hâkim sınıfın içinde cereyan etmiştir. Bu sınıfın dışındaki köylü, işçi, küçük esnaf ve aydınlar her türlü kuvvet ve organizasyondan mahrum olarak yaşadılar.. Onlar "Saltanatın" toprağında reaya ordusunda asker, dairesinde memur bu gün fabrikalarında uşak - işçi, kısaca hep "Köle" olarak süründüler.. Bu millet öylesine sömürülmüştür ki, uyanışı korkunç olacaktır.

Devletçi endüstride, işçi şşuurunun uyanmasını bekleyenler işçiye "Grev istemiyoruz" dedirtilmesi gerçeği karşısında şaşırıyorlar. Biz şaşmıyoruz, Klik'in oligarşik baskısı altında inkişaf edebilecek tek şuur "Köle" şuurudur. Hele o memleket demokratik gelenekleri olmayan bir memleket ise..

Şunu kabul etmek gerektir ki, bütün halk sınıflarını derece derece istismar eden aşirî - asker - bürokrat zümrenin karşısında şimdi sermayedar partilerine dayanarak ortaya çıkan ve Amerikan etkisi altında bulunan "Liberalizm" mücadeleye girerken - şu nokta iyice anlaşılsın - halkın malı olan millî bir endüstri ile değil, fakat aşirî - asker - bürokrat zümrenin elinde bulunan "Endüstri çiftliklerile" karşılaşmış oluyor. Kabile devrinde kabilenin sahibi; Ortaçağda timar sistemile toprakların sahibi olan zümre bu gün devletçilik (!) sistemile endüstrinin sahibi ve bu memlekette ezeldenberi hüküm sürüp giden mutlak irticaın mümessilidir,. Millî endüstriyi savunduklarını sananlar - yine Batı kopyacılığının sonucu olarak - farkına varmadan bu aşirî kliğin müdafaasını yapmaktadır. O klik ki, köle işçiler yetiştirir ve bunlar kendi ağızlarile bütün ileri hareketleri red ve tekzip ederler.

Evet liberal hareket çok geç ortaya çıkıyor, bu ayni zamanda işçi hareketi çok geç inkişaf ediyor demektir. Önümüzdeki zaman ne kadar dar olursa olsun bu hiç bir vakit elimizi kolumuzu bağlayıp bir kenarda, bütün aksiyon ve mesuliyetlerden uzak rahatça oturmayı, kuru lâf etmeği haklı göstermez. Aksine, Türkiyeyi sevenlerin en çok çalışmaları gereken gün bu gündür. Çünkü tarihimizde hiç bir devir bu günkü kadar işçi ve köylünün uyanması olayına yakın olamamıştır.

Öyle insanlar var ki, bugünkü gidişi sosyalizme aykırı sayıyorlar Bilmezler ki, burjuva demokrasisi kurulmadıkça sosyalizm de kurulamaz. Hep aşirî klik hâkim olsun: Kahve ve hapishane köşelerinde inkılâpçılık formülleri atıp, dünya meselelerini lâfla halledivermeye - o klik iktidara alıştığı kadar - alıştılar.,.

Memleketimizin tarihî gelişini ve bu günkü durumunu ilmî metodla kavrama denemeleri yapmadıkça tıpkı Batı taklitçisi burjuva aydın ve ideologları gibi Türkiyeye hiç birşey veremiyecek, "İsa'nın vuslatını bekleyen rahibe gibi" de herşeyi başkalarından bekleyecekler.

Mesele, burjuva demkoratik hareketini desteklemek ve onunla birlikte gelmesi zarurî olan sosyalizme geçiş şartlarını hazırlamaktan ibarettir. Unutmamak gerektir ki, burjuva demokratik hareketi tarih ve cemiyetimizin ezelî hâkimi olan aşirî klik'e karşıdır ve bu klik kuvvetini kaybetmedikçe Türkiyede sosyal bünyenin değişmesile gerçekleşecek ve halk kütlesine imkânlar sağlayacak olan asıl inkılâp pek çok gecikir.

Buhranlar içindeki bir dünyada şüphesiz çok az zamanımız kalmıştır. Koca bir tarih devrinin Türkiyede yaşanmasını kimse isteyemez. Fakat bu buhranlı dünya bir taraftan; bizim geriliğimiz öte taraftan: İşte inkılâpçı karakterimizi (Yâni hızla gelişmemizi icap ettiren şartlar) bunlardır., Doğrusunu söylemek gerekirse Doğu hiç, amma hiç bir zaman liberal anlamda bir ekonomik sistem içinde yerleşemez. Burjuva demokratik hareketi Doğu için Ortaçağ sisteminden sosyalizme sıçrayıvermeyi sağlayan ve halka inkılâpçı karakterinin şuurunu çobucak kazandıran kısa, fakat zarurî bir devredir... Hoşça kal dostum,

Ali Ruşenoğlu

Din ve Sosyalizm

Vicdan Hürriyeti üzerindeki düşüncelerimiz

Değerli dâva arkadaşlarımızdan ve gazetemizin yazarlarından Faik Muzaffer Amaç'ın bana gönderdiği mektubu aynen neşrediyorum:

27 - Mart - 1950

Sayın Esat Âdil Müstecabi;

GERÇEK'te çıkan DİN VE SOSYALİZM başlıklı yazınızda, "Sosyalizm, itikat ve vicdan hürriyeti karşısında devletin tam bir tarafsızlık gütmesini müdafaa etmektedir." diyorsunuz. Bu cümleniz, birbirinden çok farklı iki şekilde tefsir edilebilir:

1) Hiç kimse dinî imanından veya imansızlığından dolayı cecalandırılmaz.

2) Devlet, vatandaşların dinsiz yetişmeleri için hiç bir gayret serf etmez.

Eğer birinci tefsiri kabul edip ikincisini şiddetle ve kat'iyyetle reddediyorsanız bu takdirde tam bir mutabakat halinde bulunduğumuzu söylemekle iktifa edeceğim.

İkinci tefsire gelince: Ben devletin, vatandaşları dinsiz yetiştirmekle mükellef olduğu kanaatındayım. Beni bu kanaata ulaştıran düşünüş tarzı şudur:

İlk tahsil mecburîdir. Talebeye bu tahsil devresinde ilmî zihniyet ve inkılâpçı görüş aşılanacaktır. Dinî inançların ilmî zihniyetle ve inkılâpçı bir görüşle uzlaşmasına imkân yoktur. Şu halde, ilkokul her şeyden evvel talebenin dinî inançlarını yok etmeğe çalışacaktır. Her vatandaş mecburî olarak ilk tahsilden geçeceğine göre, bütün vatandaşların dinî inançları yok edilmeye çalışılacak demektir. İlk tahsil devlet okullarında yapıldığına göre de her vatandaşın dinî inançlarını yok etmeğe bizzat devlet çalışacak demektir. Fakat devletin bütün bu gayret ve çalışmalarına rağmen, yine de dindar vatandaşlar çıkarsa bunlar cezalandırılmıyacaktır.

Ben vicdan hürriyetini böyle anlıyorum. Ve sosyalizmde de ancak bu mânâdaki bir vicdan hürriyetinden bahsedilebileceğini sanıyorum.

Aldanıyor muyum? Aldanıyorsam hangi hususlarda?

Yapacağınız açıklama ile tereddüdümü izale edeceğinize inanıyorum.

Saygılarımla.

F. M. A.

Değerli arkadaşımın arzusunu yerine getiriyorum:

1. Din, her şeyden önce bugünkü cemiyetde bir görenek olarak devam etmektedir. Çünkü hiç bir dindar, mensup olduğu dinin esaslarını diğer dinlerin esaslarile karşılaştırıp inceledikten sonra tercih ve kabul etmiş sayılamaz.

Din ile olan münasebetimiz, göreneklerle olan münasebetimiz gibi, içinde doğup büyüdüğümüz içtimaî muhitin şartlarına ve tesirlerine bağlıdır. Onun bize sokuluşu, bizim ona mukavemet edeceğimiz çağda başlar.

2. Din, modern cemiyette öyle bir müessesedir ki: Ayni iktisadî ve içtimaî nizamın diğer müesseseler gibi hâkim oligarşilerin menfaatlerine göre ayarlanmıştır. Onlarca devamında fayda melhuz olduğu müddetçe yaşatılmasına gayret edileceğine şüphe yoktur.

3. Müspet bilgilerin, dinin dayandığı bir çok esasları kökünden sarsmak olduğu ma'lûm bulunmasına rağmen müspet bilgilerle mücehhez bir çok aydınların - bilhassa Orta ve Şimal Avrupada - hâlâ dindar yaşadıkları veya öyle göründükleri de ma

Devamı 4 de

Ateşle oynayanlar

Tarih boyunca karşılıklı düşman olarak yaşayan Avrupa devletlerinin durumundan faydalanıp bir muvazene sisteminin hâkimliğini an'ane haline getiren İngiltere, Birinci Dünya Savaşından sonra da mağlûp düşen Almanyayı yeniden kalkındırmak için, Amerikayı da ikna etti. İcat edilen Davs plânı mucibince açılan kredi ile, bazı tahdidat ve takyidat altında Almanyanın silâhlanmasına da göz yumuldu. Bu fırsattan âzâmî derecede faydalanan Almanya, kısa bir devre içinde, dişinden tırnağına kadar silâhlanıp, İkinci Dünya Savaşına hazırlanıyordu. Alman emperyalizminin doğurduğu faşizm, sinsî siyaset kombinezonları yüzünden toleranslı davranan demokratik devletlerin bu zaafından hız aldı. Sınırlarına yakın ülkeleri, gece uykularında bastırdı. Bu yanardağ lâvlarını andıran akışın kısa zamanda Manş sahillerine ve Afrika kıtasına yayıldığını gören demokrat devletlerin gözlerinde birdenbire şimşekler çaktı. O zaman hatalarını anladılar amma işler de hayli güçleşmişti. Bu zorlu belâyı dünyanın başından sıyırabilmek için, milletlerin göbekleri sızladı. Medeniyetin bağrında açılan derin yaraların onarılması başarılmadan ayni hatayı tekrarlamak üzere teşebbüse geçen Çörçil, nasıl yüreğinin yağı sızlamadan bu işe kalkışmaktadır? Bu işi bir türlü akıl ve havsala almıyor. Fakat ne yazık ki, realite ortadadır. Haydi diyelim, (İngiliz emperyalizminin an'anevî büründüğü siyaset alışkanlığiyle, başka milletleri düşünmüyor.) Lâkin, Dünkerk limanında boğulan filiz gibi İngiliz delikanlılarını da mı unuttu?. Hayatı bu kadar karaaran bir adamdan bütün insanlık ve hatta kendi milleti ne bekleyebilir? Şimdi de Davs plânı yerine geçen Marşal plânının Almanyaya teşmilini hararetle müdafaa eden Çörçil, Avam Kamarasında yeni mâceranın çığırını açmağa çalışırken, onu desteklemeye yeltenen bizim sivil Amiral Dover de, kara filosunu hemen istime kaldırdı. Almanyanın yeniden silâhlanma bahsini öyle müdafaa ediyor ki, sahici Amiral Çörçil'in mil sür'ati bunun yanında çok düşüktür. Çünkü, Amiral Dover'in, faşizm devrinde kredisi çok, gradozu da yükseldi. Demokrasi ona yaramadı. Bundan dolayı da eski durumuna kavuşmak için, koca tarihi geriye sürüklemek için, var kuvvetile zorlanıyor. Halbuki, şartlar değişmiş, dünya yeni bir istikametin çerçevesine girmiş, insanlık, ölümden, zulümden kurtulup, refah içinde yaşamanın çarelerini araştırmaktadır.

M. Börklüce

OKUYUCULARIMIZA:

Bütün milletlerin kurtuluşlarını sosyalizmde aradığı bir devirde yaşıyoruz. Türkiyenin de yolu ergeç bu olacaktır.

"Gerçek" yurt ve dünya meselelerini sosyalist görüşle aksettiren ve sosyalizm üzerindeki bütün yalnış düşünceleri doğrultmaya çalışan fikir ve hareket gazetesidir. Gazetemizi aralıksız takip edebilmek için abone olunuz ve muhitinizde okunmasını ve yayılmasını sağlayınız.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

Kara Yolları

Türkiyenin iyi ve bozuk şoseleri, tesviyeli ve tesviyesiz kara yollarının, yani bütün kara yollarının uzunluğu hakkında toplu bir fikir edinmek için şu tabloyu inceleyiniz:

Yıl	Şose ve toprak yollar kilometre
1923	18235
1930	29636
1935	38800
1940	41581
1945	43511
1946	43563

1946 yılının 1945 yılından daha eksik oluşu, bazı yolların bakımsızlık yüzünden yol olmaktan çıkmış bulunmasındandır.

Memleketimizin medenî mânâda yol sayılabilecek şoselerinin uzunluğu da şudur:

Yıl	İyi şoseler Kilometre
1930	6881
1935	8703
1940	10911
1946	12679

1923 den 1946 yılına kadar yani 23 yıl içinde bütün Türkiyede yeniden yapılmış yolların uzunluğu 25276 kilometreden ibarettir. Tabiî bunların içinde mühim bir kısmı sadece tesviye edilmiş toprak yollardır.

1923 - 1946 yılları arasında bütün kara yollarımızın durumu şudur:

	1923 Kilometre	1946 Kilometre
İyi şoseler	6943	12679
Bozuk şoseler	6942	7762
Tesviye edilmiş toprak yollar	2450	12813
Tesviye edilmemiş ham yollar	2000	10208
Yekûn:	18235	43462

Yolun iktisadî ehemmiyeti üzerinde durmaya lüzum görmüyoruz. Bunu herkes pek iyi bilir. 1946 yılında iyi denebilecek şoselerimiz 12679 kilometre idi. Türkiyenin bütün çevresi ise, tahminen 10 bin kilometre olduğuna göre, bütün şoselerimiz Türkiyenin etrafını ancak bir defa dolanabilir. Halbuki şoselerimizin yurdu, örümcek ağı gibi sarması icap eder.

1923 - 1946 yılları içinde yapılmış olan şoselerin uzunluğu 5736 kilometreden ibarettir. Demek oluyor ki, yılda ortalama 259 kilometre şose yapılmıştır.

Esefle söyliyelim ki, memleketimizin en mühim millî ve iktisadî meselelerinden biri olan yol işi üzerinde, yüzlerce yıldır sarf edilen bütün gayretlere rağmen hâlâ memnunluk verici bir ilerleme ve başarı elde edilememiştir.

Demir yollarımızın uzunluğu 5785 kilometre olduğu halde iyi denebilecek şoselerimiz uzunluğu demir yollarının bir misli bile değildir.

GERÇEK
Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden: Orhan MÜSTECABİ
Abone: Yıllığı 500 kr. Altı aylığı 250 kr.
Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası
Baskı: Boşboğaz Matbaası No: 59 - İstanbul
İdare yeri: Ankara caddesi

İnsan Hakları Beyannamesinin mâsum saydığı mahkûmlarımız

Yazan: Faik Muzaffer AMAÇ

İnsan Hakları evrensel beyannamesinin resmî gazetede yayınlanmasına Bakanlar Kurulu 6 - 4 - 1949 tarihinde karar vermiş ve beyanname bu kararla beraber resmî gazetenin 27 - Mayıs - 1949 tarihli saysında yayınlanmıştır. Hükûmet, bu beyannamenin okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulup yorumlanmasını ve bu beyanname hakkında radyo ve gazetelerde de neşriyat yapılmasını arzu etmektedir. Bakanlar Kurulu kararı bu arzunun pek sarih bir ifadesidir. Karar aynen şöyledir:

"Birleşmiş Milletler Genel Kurul'unun 10 - 12 - 1948 tarihli ve 217 (11) sayılı kararı ile kabul edilen ilişik (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi) nin resmi gazete ile yayımlanması ve yayımdan sonra okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulması ve yorumlanması ve bu beyanname hakkında radyo ve gazetelerde münasip neriyatta bulunu'ması, Dışişleri Bakanlığının 28 - 3 - 1949 tarihli ve 36084/122 sayılı yazısı üzerine Bakanlar Kurulunun 6 - 4 - 1949 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır."

Hükûmetin, haklı ve yerinde gördüğümüz bu arzusunu yerine getirmeyi faydalı buluyor ve bu beyannameden uzun uzun bahsetmek istiyoruz:

Resmî gazetedeki tercümesi 30 maddeden ibaret olan bu beyannamenin bir çok hükümleri, bu gün yürürlükte bulunan kanunlarımızla tam bir tezat halindedir. Diğer kanunlarımız gibi anayasamız da İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine aykırı hükümleri ihtiva etmektedir.

Mevzuatımızın, bu beyanname hükümlerine aykırı taraflarını, fırsat düştükçe bu sütunlarda ayrı ayrı inceleyeceğiz. Bu günkü yazımızı yalnız muhakemelerin a'eniliği meselesine tahsis etmek istiyoruz.

Anayasamızın 58 inci maddesinde: "Mahkemelerde yargılamalar herkese açıktır. Yalnız yargılama usulü kanunları gereğince bir yargılamanın kapalı olmasına mahkeme karar verebilir." denmektedir. İşte Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 373 üncü maddesi, anayasanın verdiği bu müsaadeye dayanmaktadır. Bu 273 üncü maddeye göre: "Umumî âdap ve emniyeti muhafaza maksadiyle duruşmanın bir kısmının veya tamamının gizli olmasına mahkeme karar verebilir.' Aynı kanunun 377 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre de "Gizli yapılan duruşmalarda icra kılınan muhakemenin neşri memnudur."

İşte gerek anayasamızın ve gerek Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun bu hükümleri neticesi alarak bu gün bir çok sanıkların muhakemeleri gizli olarak yapılmaktadır. Gizli olarak cereyan eden bu muhakemeler hakkında, matbuat, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun sözü geçen 377 nci maddesi mucibince kör, sağır ve dilsiz olmak mecburiyetindedir. Yani umumî efkâr denilen en yüksek dereceli hâkimin, muhakemeleri gizli cereyan eden sanıklar hakkında herhangi bir hüküm vermesine imkân bırakılmamaktadır. Alınlarına resmî mahkemelerce çok ağır birer mahkûmiyet damgası vurulan şahıslar hakkında umumî efkâr denilen mahkemenin hiç bir hüküm vermesine imkân bırakılmaması İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine aykırıdır.

Altında Türkiye devletinin de imzası bulunan ve okullarımızda diğer bütün eğitim müesseselerinde okunup yorumlanması bizzat hükümetimiz tarafından kararlaştırılan bu beyannamenin 10 uncu ve 11 inci maddeleri şöyledir:

"Madde: 10 — **Herkes**, haklarının, vecibelerinin veya kendisine karşı cezaî mahiyette herhangi bir isnadın tesbitinde, tam bir eşitlikte, **dâvasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından nasafetle ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.**"

"Madde: 11 — 1) Bir suç işlemekten sanık **herkes**, savunması için kedisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu **açık bir yargılama ile kanunen suçlu olduğu tesbit edilmedikçe mâsum sayılır.**"

Beyannamenin bu hükümleri hiçbir tefsir ve açıklamaya lüzum hissettirmeyecek kadar sarihtir. Alınlarına çeşitli ve ağır mahkûmiyet damgaları vurulmuş olan bir kısım şahıslar, bu maddelere göre mâsum sayılmaktadır. Zira İnsan Hakları Beyannamesinin hükümlerine göre AÇIK BİR YARGILAMA İLE MAHKÛM EDİLMEDİKÇE HER KES MÂSUM SAYILIR.

Bir taraftan, bu beyannamenin mâsum saydığı şahısların alınlarına mahkûmiyet damgaları vurmakta devam eder, öte yandan da aynı beyannamenin okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulup yorumlanmasını arzu ettiğimizi söylersek, samimiyetimize inanan bulunur mu?

İnsan Hakları Beyannamesinin okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulup yorumlanmasını istiyen iktidar partisi eğer bu isteğinde samimî idiyse bu beyannamenin mâsum saydığı kimseleri kurtarması icap etmez miydi?

İktidar partisi, bu beyanname karşısındaki durumunu izah edebilmek için ancak iki ihtimalden birini tercih etmek zorundadır; ya samimiyetsizliğini veyahut ta tenakuzlar içinde bocaladığını kabul ve itiraf etmelidir.

Faik Muzaffer Amaç

APAÇIK DOSDOĞRU

NAZİM HİKMET

Yazan: ADİLOGLU

Türk halkının dört yüz yıllık ıztırabının mahsulü olan Nazım Hikmet, yalnız bir vatan şairi değil, dünyanın dört bucağında eşine az rastlanır bir vatanperverdir. Eğer onun bu memlekete ve bu halka olan aşkı bu derece iptilâli olmasaydı, ona zindanlarda değil; lüks salonlarda, servet koltuklarında ve kâşânelerde rastlardık. O da emsali gibi vezir olur, sefir olur, karun olurdu.

Gerçi, o da insandır. medih ve senadan müstağni değildir. Fakat aziz şairimizin şimdilik, muhtaç olduğu şey hürriyetdir. Onun ciğerleri uzun yıllar hürriyet havası ile şişip boşalmadı. Onun kalbi mâşukasının dağları, denizleri, vâdileri ve ırmaklarının hasretile yanıp tutuşmaktadır.

Bütün Türk milletinin arzusu, bir noktada toplanmıştır: Nazım Hikmet'e hakları ve hürriyetleri geri verilmelidir.

Nazım, milleti için yaşayan ve yalnız onu terennüm etmiş olan bir dehadır. Elbette millet, bu vatan şairine, büyük vatan ve halk âşıkına hakkı olanı verecek. ve bu eşsiz mücahidi açlıktan ve cefadan kurtaracaktır.

Nazım Hikmetin kurtuluşu; adalet ve demokrasi tarihimize şerefli bir sayfa ekliyecektir.

Milletl rin altın stokları

1937 - 1949 yıllarındaki milletlerin altın stok'arına ait Birleşmiş Milletler istatistik bürosunun yayın'adığı resmî rakkamlar aşağıdaki tbloda görülmektedir. Rakkamlar altı sıfır ilâve edilerek okunmalıdır. Rakkamların ifade ettiği kıymetler de Amerikan dolarıdır.

ALTIN STOKU

	1937 Dolar	1949 Dolar
Arjantin	444	140
Belçika	765	633
Bolivya	3	23
Brezilya	32	317
Şili	30	44
Kolombiya	16	63
Koskarika	1	2
Danimarka	53	32
Mısır	55	53
Finlândiye	26.2	2.2
Fransa	2566	548
Macaristan	25	35
Hindistan	274	251
İran	26	140
İrlanda	9	11
İtalya	210	70
Hollânda	933	167
Norveç	74	53
Romanya	120	217
Cenubî Afrika	189	187
İspanya	525	111
İsveç	244	80
İsviçre	650	1387
Türkiye	29	162
Birleşik Amerika	12760	24448
Uruguvay	75	166
Venezüellâ	54	324

Yukarıki tabloda en çok dikkati çeken Fransanın 2 milyara yakın altın stokunun eksildiği, Birleşik Amerikanın ise, on iki yıl içinde altın stokunun on milyar kadar artmış olduğudur.

OKUYUCULARIMIZLA KISA BİR HASBİHAL:

Gazetemiz aleyhine yöneltilen küfürbaz neşriyata karşı verilmesi gereken son cevabı 6 ncı sayımızda vermiş bulunuyoruz. Okuyucularımızı bundan böyle bu gibi şahısların soytarılıklarile meşgul ve rahatsız etmemeğe karar verdik. Küfürü fikre tercih etmiş olanların hesabını kanun görür.

Bizim sosyalistliğimizi küçümseyen'er, bizzat sosyalizme karşı ge'diklerinin de farkındadırlar. Çünkü onlar, göşistlerle faşistleri birleştiren hareket sisteminin tam merkezinde bulundukiarının da farkındadırlar.

Biz herkesin istediği gibi düşünmesine, düşüncelerini açıklamasına elbette taraftarız. Ancak, kavgacı, şamatacı, ve küfürbaz bir edâ takınarak ve hele hüviyetlerini gizleyerek tecavüzlere kalkışanların fikirlerine saygı bahis mevzuu olamaz. Çünkü gürültü, patırdı, yaygaraya fikir demek, bizzat fikir hürriyetine saygısızlık olur.

Bir fikri, bir yazının aslını tahrif etmek, sonra da onu muhataba izafe ederek tecavüzlere girişmek her halde çok haysiyetsizce bir harekettir. İşte bu sebeple, münakaşa imkânsız bir hale gelir. Ve mütecavizlerin haddini ancak kanun bildirir.

"Gerçek" çiler otuz yıldır işlenmiş olan hataların tekrarlanmasını önlemenin ve realite düşmanlarile; sosyalizm hainlerinin tasfiyesi işinin ancak müspet fikir ve aksiyonla olacağına inanırlar.

"Gerçek" çiler, bu memleketin demokratik gelişme ve sosyalistliğe h a z ı r l ı k dâvasının muhtaç olduğu hareket plânını en realist ölçülerle tatbik etmesini bilen ve bildiklerini ispat etmiş olan kimselerdir. Onlar, her müspet hareketin baltalayıcılarile nasıl mücadele edileceğini de çok iyi bilirler.

"Gerçek" çilerin vazifesi, bir taraftan mürteci ve faşist, bir taraftan da aksi inkılâpcı, bozguncu, goşist ve anarşist hareketlere karşı müspet fikir ve aksiyon yoluyla mücalele etmekten; ve bu memlekette sosyalist tefekkür sistemini kurmak ve geliştirmekten ibarettir.

"Gerçek" sosyalizm dâvasının her şeyden önce bu halkın kendi öz ve millî bir meselesi olduğunu pek iyi kavramış olanların kollektif gayretlerinin mahsulüdür. Bütün okuyucularımızı da bu fikir ve aksiyon arkadaşlığının vatansever mücahidleri sayıyoruz.

ANADOLU BAYİLER'MİZE:

"Gerçek" in her sayısından lüzumu kadar gönderilmiştir. Her nüsha yedi kuruş üzerinden hesaplanarak aylık tediyat yapılmasını, havalelerin ve iadelerin doğrudan doğruya şu adrese gönderilmesini rica ederiz: Esat Âdil. Tophane Üstü, Gökdeniz Apartman - İstanbul.

Türkiye Sosyalist partisi Başkanıyle bir mülâkat

Fransızca "İstanbul" gazetesinin 7 Nisan 1950 tarihli nüshasından:

Önümüzdeki seçimlerde çarpışacak olan partiler arasında açmış olduğumuz anket dolayısiyle, evvelâ, müfrit cenahı teşkil edenler'e temasa giriştik.

Millet Partisinin kongresinde bulunduktan ve Millî Kalkınma Partisinin şefi ile mülâkat yaptıktan sonra Türkiye Sosyalist Partisi Başkanı Esat Âdil Müstecabi ile karşılaştık.

1946 da kurulmuş o'an bu parti, 1946 Aralık ayında, diğer sil partilerin âkibetine uğramıştı: Sıkıyönetim bu partileri, yasak olan Komünist Partisini, örtülü bir şekilde yeniden kurmus olmakla itham ederek kapatmış ve mensuplarını mahkemeye sevk etmişti. İstanbul ağır ceza mahkemesinde görülen dâva sonunda Esat Âdil ve arkadaşları beraat etmiş'er ve bu karar yargıtayca da tasdik olunmuş, "Gerçek" gazetesi yeniden intişara başlamış ve Türkiye Sosyalist Partisi de faaliyet hakkını elde etmişti.

Türkiye Sosyalist Partisinin idarecileri pek yakında bir kongre halinde toplanacaklar ve partilerinin tekrar siyasî hayata katılmış olduğunu hükûmete resmen bildireceklerdir.

Parti Reisi olan Avukat Müstecabi eski bir adliyecidir. Cumhuriyet Savcılığı ve İmralı adasındaki modern cezaevi direktörlüğü vazifelerinde bulunmuştur. Kendisinin ve arkadaşlarının seçime iştirak edip etmiyeceklerini sorduk.

Hapishaneden müdafaa kürsüsüne:

Bu sualinizi ancak, kongreden sonra cevaplandırabilirim. Biliyorsunuz ki, partimiz Sıkıyönetim tarafından kapatıldıktansonra hepimiz tevkif edilerek evvlâ askerî matkemeye, sonra İstanbul ağırceza mahkemesine sevk edildik.

Dâva sonuna kadar mevkuf kaldık ve neticede beraat ettik. Hakkımızdaki ithamların hiç bir esasa dayanmadığı meydana çıktı. Bütün memleketlerde sosyalist partileri vardır ve bunlar bazan komünistlerle ihtilâf halindedir. Şimdiki halde partimiz için münasip bir lokal aramaktayız ve kanun gereğince, hükûmeti malûmattar etmek suretile pek yakında resmî faaliyetimize tekrar başlıyacağız. Bütün eski üyelerimiz yeniden bu faa'iyete katılacaklardır.

— Partinin ne kadar şubesi vardı?

— Partimizin merkezi İstanbulda idi. Ankara, İzmir ve Samsunda şubeleri açılmıştı. Diğer vilâyetlerde de şubelerimiz açılmak üzere iken partimiz kapatıldı. Biz bir karışıklığa kurban gitmiştik. Sol bir parti olan Emekçi ve Köylü Partisinin gizli faaliyeti ortaya çıkınca bu hareket bize de teşmi' edilmşti. Fakat Partimizin gizli komünsit hareketile bir ilgisi olmadığı ve tamamile kanun çerçevesi içinde çalışmış olduğu dâva sonunda anlaşıldı.

Bizim gayemiz ve parti programımız gayet açık ve sarihtir. Biz istiyoruz ki, her vatandaş varlığa ve mülkiyete sahip o'sun. Halbuki kimünizmde mülkiyet yoktur.

— Partiniz kapanmadan önce ne kadar üyeniz vardı?

— Yalnız İstanbulda ve bir kaç ay içinde bir çok sendikaları gruplaştırmıştık ve bu grupun 3400 üyesi vardı. Bu henüz bir başlangıçtı.

— Hangi sınıfları temsil ediyordunuz?

— Partimiz, muayyen bir sınıfı temsil etmek bakımından, memleketin diğer parti'erinden çok farklıdır; bizim temsil ettiğimiz emekçi sınıfıdır. Halbuki, son yıllarda teşekkül etmiş olan partiler sınıf farkı gözetmeksizin bütün milleti temsil ettikleri iddiasındadır. Onların bu hususta hiç bir program ve gaye'eri yoktur. Sade ünvanlara ve şahsiyetlere dayanmaktadırlar. Bu şahsiyetleri kaldırınız, g e r i d e temsil edecek hiç birşey kalmaz. Türkiye Sosyalist Partisinin ise, muayyen bir programı, muayyen bir gayesi vardır. T. S. P., şahsiyetler değil bir aksiyon partisidir. Demokraside, birbirine zıt ve yekdiğerile çarpışan sınıf menfaatlerini bir parti içinde temsiı ve müdafaa etmek imkânsızdır.

— Fakat, Amerikada muhtelif sınıfları temsil eden partiler yok mudur?

— Bunlar ayni sınıf kategorisine dahil zümrelerdir. Yoksa cemiyetin bütün sınıflarını bir arada temsil etmek.. Bu imkânsızdır. Şurası âşikârdır ki, Amerikada, İngilterede olduğu gibi çok kuvvetli bir sosyalist partisinin meydana geleceği gün yakındır ve bu Amerika için zarurîdir.

Türkiye Sosyalist Partisi şehirlerde: 1) İşçiler, 2) Küçük esnaf, 3) İnkılâçı münevverlerlesden; köylerde ise: 1) Köylüler, 2) Toprak amelesi, 3) Küçük toprak sahiplerinden teekkül edecektir.

Bugünkü cemiyette iki insan grupu vardır: Birisi; mülkiyet sahip'eri, diğeri: Mülkiyetsizler Bizim gayemiz bu hale bir son vermektir. Çalışan herkes mülkiyet sahibi olmalıdır. Çalışmaksısın mülkiyet geliri ile geçinilmesine muarızız.

— Etatizm hakkındaki düşünceniz nedir?

— Eğer, etnatizm halk lehine tatbik edilirse, buna taraftarız. Memleketimizde, etnatizm hususî sermaye ile rekabet eden bir devlet kapitalizmidir. Sosyalist Partisi iktidarı ele aldığı zaman etatizmin yerini nasyonalizasyon sistemi alacaktır.

Biz, başkasını istismar etmeyen bir hususî mülkiyet ve küçük esnaf gelişmesini temin edeceğiz. Kooperatif sistemini kabul ediyoruz. Bizim her şeyde tatbik ettiğimiz bir tek ölçü vardır.: Başkasının emeğinin istismar edilip edilmediği. Biz her türlü istismarın aleyhindeyiz.

Muhatabımızdan ayrılmadan önce, seçimde adaylığını koyup koymıyacağını öğrenmek istedik. Esat Âdil şu cevabı verdi:

— Eğer parti halinde seçime girmediğimiz takdirde, müstakil olarak adaylığımı kaymayı düşünmekteyim.

Fransızca "İstanbul" dan

DİN VE SOSYALİZM

Baştarafı 2 de

lûmdur. Bu da onların mensup olduk'arı nizamın devamında menfaatleri bulunmasından veya görenek değiştirme mücadelesine henüz ihtiyaç duymamalarındandır.

4. Sosyalist cemiyete geçişte, bu günkü nizamın temel müesseselerile birlikte görenekler müessesesinin bir çok şubeleri hayatiyetlerini kaybetmiş olacağından, bu gün bile tam bir görenekten ibaret olan dinin de yavaş yavaş müzeleşmiş ihtiyaçlar safında yer alacağı muhakkaktır.

5. Sosyalist cemiyet; bir taraftan istihsalin plânlı bir surette tanzimi ve servetlerin arttırılması ile uğraşırken, diğer taraftan müspet bilgilerin yayılmasına ve kökleşmesine, millî kültür'eri temsil eden müşterek bir sosyalist kültürün gelişmesine, hayatın her sahasında yeni sosyalist göreneklerin meydana gelmesine imkân verecektir. Sosyalist devlet, bu müspet faaliyeti yürütürken, artık hâkim oligarşinin elinde bir silâh olmaktan tamamile kurtulmuş olan din göreneğini, müspet ilmin, sosyalist kültür ve an'anelerin üstün şartları ve tesir'eri altında, tamamile kendi haline bırakacaktır.

Sosyalist devletin, "Dinî imanından veya imansızlığından dolayı" vatandaşlarını tamamile serbest bırakması zarurî ve mantıkî olacaktır.

6. Devletin vazifesi, okullarda müspet bilgileri hâkim kılmaktan ibarettir. Eğer müspet bilgilerin hâkimiyeti dinin dayandığı esasları yıkacaksa; bu, "Devletin vatandaşları dinsiz yetiştirmeye gayret edeceği" şeklinde tefsir edilemez. Çünkü devlet öyle bir otoritedir ki, prensiplerini tatbik ve kabul ettirir. Okullarda dinsiz yetiştirdiklerinin, okul dışında da dinsiz olarak yaşamaları için gayret sarf ve dinciliğe müteallik harşeyi yasak etmesi lâzımdır.

Halbuki, sosyalist devlet, vicdan hürriyeti karşısında tamamile tarafsız kalacak, din bakımından iman ile imansızlığı ayni müsamaha ile karşılayacaktır. Çünkü artık, sosya'ist cemiyette, dini kendi menfaatlerine kullanabilecek bir oligarşi mevcut bulunmıyacaktır.

Görüyorsunuk ki, aramızdaki tek görüş ayrılığı şundan ibarettir: Siz, sosyalist devletin "Vatandaşları dinsiz yetiştirmekle mükellef olduğu, ayni zamanda hiç kimsenin imanından dolayı cezalandırılamıyacağı" fikrindesiniz. Ben ise; sosyalist devletin okullarda ve hayatın her sahasında müspet bilgilerin hâkimiyetine gayret edeceği ve sosyalist kültür ve görenekleri bütün vatandaşara teşmil edeceği; fakat din ve dinsizlik karşısında kanunî bir tarafsızlık muhafaza edeceği fikrindeyim. Eğer, siz devletin müspet bilgi verme mükellefiyetini, vatandaşları dinsiz yetiştirme mükellefiyeti mânâsına alıyorsanız, bu noktada pek de ihtilâf halinde sayılmayız. Ancak, yukarıda söylediğim gibi mükellefiyet mecburiyet ifade eder. Devlet, vatandaşı dinsiz yetiştirmek mecburiyetinde olursa, dindarlığı "Devlet otoritesine karşı gelme" sayması ve dindarları cezalandırması icap eder Bu ise, sosyalist devletin vicdan hürriyeti karşısındaki tarafsızlığı ile tezat teşkil edecektir. Netekim siz de "Cezalandırma" yı reddediyorsunuz.

Bütün mesele, devletin bu husustaki baskısı değil, her mahzuru bertaraf edecek olan sosyalist kültürün hâkimiyetidir.

Sizi, tatmin ve tereddütlerinizi izale ettiğim kanaatindeyim. A'danıyorsam, bildirmenizi rica ederim. Selâm ve saygılar.

Esat Âdil MÜSTECABİ

SOSYALİZMİN ANA HATLARI

Baştarafı 1 de

ayrı ayrı birer varlık olduğunu kabul eder. Herbirinin eşit hakları olduğuna, geri millet'erin de ileri milletler seviyesine ulaşması suretile dünya çapında bir sosyalist kültürün bütün milletleri birbirine bağ'ayacağına inanır.

B. Hiç bir milletin tek başına yaşayamıyacağına, milletlerarası bir işbirliğinin zaruri olduğuna, gerçek insanlığa ancak milletlerin birbirine omuz vere vere sıra dağlar gibi yükselmesile u'aşılacağına inanır.

C. Milletlerin, birbirini sömürerek değil, istihsal tekniğinde ve istihsal gayretlerinde ve işbirliği etmek suretile refah ve saadete erilebileceğine, aksi hal hiç bir milletin tek başına uzun zaman mes'ut yaşaması kabil olamıyacağına inanır.

Sosyalizmdeki enternasyonalcilik anlayışı ile milletin, millî varlığın inkârı arasında hiç bir münasebet yoktur. Böyle düşünenler, meseleyi böyle koyanlar, sosyalistler değil, ancak sosyalizm hainleridir.

Çünkü, sosyalizme göre millet: Tarihin akışı içinde doğan ve gelişen ülke, dil, iktisadî hayat, kültür ve an'ane beraber'iğidir. Bu beraberliğin, siyasî ve iktisadî, tam bir hürriyet ve bağımsızlıkla devamını sağlamak, başka milletler için de bu hakkı tanımak ile mümkündür.

Ve yine sosyalizme göre, enternasyonalcilik_ Milletlerin siyasî ve iktisadî bağımsız'ığı, halk kitlelerinin içerden ve dışardan sömürülmemesi; milletlerarası adaletin ve gerçek dünya demokrasisinin temelini teşkil eder.

Bütün yer yüzü halk kitlelerinin emperyalist ve sömürücü saldırganlık'ara karşı kendilerini ve milletleri korumak için işbirliği etmeleri; içtimaî ve kültürel birlikler kurmaları, harbin sebeplerini ortadan kaldırma yolunda her türlü vasıtadan fayda'anmaları; hür, bağımsız, fakat mütesanid milletlerden müteşekkil bir dünya nizamı kurulması. İşte, sosyalistlerin ve sosyalizmin millet, milliyetçilik ve enternasyona'cilik anlayışı budur.

E. A. M.

AZİZ NESİN

Marko Paşa muharrirlerinden Aziz Nesin, mahkûm olduğu cezasını bitirmiş ve tahliye edilmiştir. Kendisine geçmis olsun, deriz.

KÖKLEŞME VE İLERLEME

"Yeni Sabah" ta Prif. H. Z. Ülken: "Gelenekle yenileşme; kökleşme ile i'erleme birbirlerine destek olmalı, cemiyeti uyandırmalı.." diye yazıyor.

Nasıl? Meselâ dinî dünya görüşü ile, realist dünya görüşünü, idealizm ile materyalizmi, Papa ile Marx'ı bir araya getirmek mümkün mü? Telifçi ve idare-i maslahatçı yazar buna "Evet" diyor... Evet, her inkılâp kökleşmeye, millî kaynaklara kadar inip dayanmağa mecburdur, amma bu, inkılâp hâkim olduktan, mâziden kalanları "Kuşattıktan" sonra olur. Yoksa inkılâpla irticaın el e'e vererek yürüyeceklerini ve sosyal ilerlemenin bu suretle tahakkuk edeceğini sanmak gülünçtür. Atatürk halife ile; Fransız inkılâpçıları XVI cı Lui ile ele ele mi vardiler? "Cemiyetlerin, geri ve yeninin birbirlerini desteklemeleri suretile ilerledikleri" fikri öy'e acaip ve realiteye aykırı bir fikirdir ki, ".Şaşarım hikmeti icadına icad edenin".

A V

Bu sütunlarda "Hür Gençlik" dergisinin müspet fonksiyonu olduğunu söylemiş idik. Sen misin söyleyen. Maksadımız onları avlamakmış. Gençlerin kendilerini "Av" yerine koymalarına üzüldük doğrusu.. Biz "Avcı" değil, düpedüz sosyalistiz. Dilimizin altında da hiç bir bakla yoktur. Amma kendilerini av yerine koyanların şimdi de mizah perdesi ardında gizlenen bir takım mâceraperest avcıların, kendilerinin peşinde _ belki de aralarında - olduğunu bilmeleri gerektir.

Sonra rehberlik ettiğimizi söylüyorlar. "Gerçek" bu memlekette sosyalist kültür ve hareketin geliştirilmesi vazifesini üzerine almış bulunuyor. Şimdiye kadar herbiri bir lider ve bir dahî olduğunu sanarak kahve, meyhane'erde incir çekirdeğini doldurmaz lâflar edip, bunu ilerilik sayan bir kaç boş insan toplu ve kanunî bir hareket karşısında kalınca ondan kaçabilmek için "Rehberlik etmek istiyorlar" yaygarasiyle ortalığı karıştırıyor. Her hareket liderini kendi yaratır. "Aman falan lider olacak" diye hareketten kaçanlar korkak ve memlekete düşman adamlardır.

"Hür Gençlik" bu yaygaracılara âlet olmamayı bilsin, objektif kalsın. Bu, hakikati görmeğe yeter.

YEDİ TEPE

Hüsamettin Bozok tarafından çıkarılan bu lüks dergi bize çok rahat ve ileri bir cemiyetin fertleri olduğumuz vehmini - bir an için - veriyor. Yalan da olsa hoşa gitmiyor değil..

YÜCEL

Yücel'in Nisan sayısı 75 den çok yazı ve imza ile çıktı Bu gün Atatürkçülüğü sovunmak ileri bir harekettir. Yücel bu bakımdan ileri dergidir. **H. T.**